

POSUDEK PROF. M. BALABÁNA

na diplomovou práci

Richarda Dračka

HUMOR V KŘESŤANSKÉ TRADICI

Diplomová práce (DP) Richarda Dračky (RD) **Humor v křesťanské tradici** (odevzdaná 4.9.07, č.j. 14/07, Trojanová) má celkem 57 stran, včetně bibliografie (str.55-57), je opatřena Prohlášením, anglickým „Summary“ -s několika chybami a díkůvzdáním synkovi Jáchymovi, zpracovává dnes dosti známé a teologicky skoro pikantní téma **humoru**, zvláště v křesťanství (speciálně v křesťanské církvi.) Trochu problematické je zařazení Starého zákona do „křesťanského kánonu“, tato veličina je out of limit, ale budiž. RD se ve své DP opírá práce Balabánovy, Bándyho, J.Beneše, I.Kišše, J.Kulky, Kvasničkové (křestní jméno v Seznamu neuvedeno) Ondoka, Pastirčáka (křestní jméno RD neuvedl) aj., o religionisty Eliadeho aj., nepohrdne ani literáty (Kafka, Poláček), známými knížkami s židovskými anekdotami, nebo teoretiky literatury (Vlašín).

RD předkládá teorii humoru (podle Vlašína), hledisko nadřazenosti, nesouměrnosti, odlehčení. Podstatný pro humor je odstup od věci samé i od vlastní osoby, pokud je to možné. Nadto: humor odkrývá pod šaty konvencí (i náboženských) nahotu, jež odhaluje konvenční faleš.

V kapitole Humor v křesťanském kánonu (přesněji Humor v biblickém kánonu) zmiňuje (spíše než pojednává) autor milé DP humor ve starověkém Orientu, pojednává humor ve SZ v různých literárních formách - sem započítána i ironie, sarkasmus a satira, jež nemají vždy rozměr povahu humoru (to mohlo být připomenuto silněji); narativům vévodí příběh Izákův - syn Abrahamův (reprezentující víru a naději) má smích přímo ve svém jménu; víc připomenuto mohlo být, že ten, kdo „se směje“ je sám Bůh. Zde mohl Dračka rozvinout docela barvitě vztah mezi vírou a humorem. Následuje poukázání k řadě jiných „směšných“ příběhů; vypracované pointy těchto „stories“ převzal RD od jiných autorů (Balabán, Beneš, Kišš aj.), specificky jeho tu není skoro nic. Pro oblast NZ mohl diplomand uvést Ježíšovo podobenství o pokřikujících dětech na tržišti (Mt 11,16-19) - zde jde o humor tragický. Vždyť veškerý humor vzniká z přetlaku utrpení a blízkosti smrti (teze M.Balabána). Nebo když Ježíš říká, že má pověst „žráče a pijana“ (Mt 11,19 a par.), je to jeho sebeironie, vtip, týkající se jeho osoby; neboť ta viněta je zlovolná, je to verbální příprava k Ježíšovu zabítí. Ilustrativní, ale povzbuzující jsou příklady z církevních nebi teologických dějin (smějící se Opasek, nejen svatý František). Sympatické je odstavení humoru v pojetí Haškově (Švejk), na protikladném křídle může být tragicky zesnulý Žid K.Poláček. Poměrně objevná je subkapitolka Humor proti idolatrii, zde výrazně figuruje K.Vrána. Uměřené jsou kapitoly Víra a humor. Víra humor nelikviduje, nýbrž „produkuje“ (můj výraz - mb), humor ve svých

důsledcích kací modly a zajišťuje prostor pokoře. I v těžkých dobách poskytuje humor, aspoň latentně, výhled k lepšímu budoucnu.

Kapitola Humorný rozměr Bible a vztah ke křesťanské religiozitě není načrtnuta s dostatečnou přesností, ale pokus to je, sláva!

Závěr je snad dobrý, měl však brilantněji shrnout, oč RD svými formulacemi vlastně usiloval. Ale budiž, nejhůř to nedopadá.

Žel, po formální stránce vykazuje dosti příjemná a zhruba akceptovatelná DP RD četné nedostatky: gramatické chyby "abyste nebyly...", správně: nebyli (str.49), velká písmena místo malých (např. Humor – správně humor – str.12), nebo psaní malých písmen místo velkých (mezopotámie místo Mezopotámie – str.29); někde jsou chybná technická označení, např. „humorné narativy“, správně humorná narativa – str.24; překlady: např. "mohlo", správně mohl (str.30); RD fekalizuje některá adjektiva, např. "srandovní" (str. 32); označení stránek v dispozici (obsahu) neodpovídá vždy umístění v textu, např. údaj Smál se Kristus? odkazuje na str.38, ale najdeš to na str. 36; někde je prepis osobního jména nepřesný, např. Kirkegaard místo správného Kierkegaard (str.41).

Práce Richarda Dračky je tématicky i nábožensko-psychologicky přínosná, zřejmě s chutí psaná, s některými vtipnými formulacemi (někde na hranici vulgárnosti), ukazuje jakoby odvrácenou, ale přitom neodmyslitelnou tvář Bible, jejíž charakteristikou není ponuřost. Dobře je vystižen „záměr“ humoru, totiž :vést k pokoře a vyvarovat se modlářství. Autor celkem roztomilé diplomky si slouží většinou příklady uvedenými už jinými exegety jinde, jeho vlastní invence je pomálu. Nadto někde zavádí málo patřičnou terminologii (např. „křesťanský kánon“). Práci hyzdí mnoho formálních chyb (včetně gramatických). Je to šito dost horkou jehlou. Nicméně nutno ocenit, že se autorovi aspoň zčásti podařilo upozornit na krásu těch stránek Bible, které širšímu čtenářstvu dodnes zůstávají skryté. Navrhuji hodnocení C (popřípadě D). Budiž diplomandovi země lehká!

Milan Balabán

Praha, 5.9.07